

Gudbrandsdølen
Dagningen

Ansvarlig redaktør:

Kristian Skullerud

Nyhetsredaktør:

Anne Marie Løkken

Politisk redaktør:

Hallvard Grotli

Redaksjonssjef:

Hans Petter Eide

Redaksjonssjef:

Kjersti Haugtrø

Adm. dir:

Vegar Strand

Gudbrandsdølen

Grunnlagt 1894

Lillehammer Tilskuer

Grunnlagt 1837

DAGNINGEN

Grunnlagt 1924

GD er en fri og uavhengig dagsavis, heri opptatt Gudbrandsdølen, Dagningen og Lillehammer Tilskuer.

Gudbrandsdølen Dagningen arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonsledelsen. Pressens Faglige Utvalg er et klageorgan, oppnevnt av Norsk Presseforbund, som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål.

Adr.: Rådhusgata 17, pb 46 Sentrum, 0101 Oslo, tlf: 22 40 50 40.

MODERNE? Slik ser et moderne tog ut. Lakk og logo er ikke hva norsk jernbane trenger mest ... **FOTO: SCANPIX**

Et endeløst, statlig fjolleri

NSB og Nettbuss bytter navn til Vy. Vår felles jernbanevirksomhet gjør et krampaktig forsøk på å framstå som mer tidsmessig. Tog blir grønne og får ny logo, som om lakk og logo er hva norske transportbrukere trenger.

Selskapsledelsen har vyer og ambisjoner for framtida, og NSB er ifølge selskapsledelsen ikke lenger et dekkende navn. «Vy» skal uttrykke at de gir sine reisende opplevelser, bilder og utsikter, i en tid da brukerne av statsselskapets tjenester først og fremst er opptatt av om bussen eller toget er i rute, om det er ledige seter, og om transporten er pålitelig.

Statselskapet har valgt å ignorere råd fra Norsk språkråd, som i likhet med mange andre mener at offentlig virksomhet og virksomhet i offentlig eie bør ha navn som sier noe om det de driver med. Dette er å sminke en transportkoloss som på så mange måter er preget av tidens tann, som sårt trenger politisk vilje og evne til å satse på kollektive transportløsninger for framtida, mer enn det fjolleriet dagens ledelse driver med for å tilpasse seg virkeligheten etter Regjeringens jernbanereform.

Prislappen for å kaste vrak på et navn med en 135 år gammel historie, blir 280 millioner kroner. Vi får garantier om at kostnaden ikke skal føre til økte billettpriser. Det er ikke poenget. Spørsmålet er om dette er en ok måte å bruke 280 millioner kroner på, eller om den nasjonale jernbanen hadde tjent sine eiere og brukere bedre ved å bruke penger på for eksempel flere og mer punktlig avganger.

De ansvarlige har valgt et navn og en profil som kritiseres og latterliggjøres, og som dermed påvirker omdømmet negativt. Samferdselsministeren har selvsagt ingen planer om å gripe inn. Han har heller aldri hatt utpreget omsorg for NSB ...

Lakk og logo til 280 mill. er ikke hva norske transportbrukere trenger

Nordisk gjeldsfest truer handel også i norske bysentra

Aktuelt

CHR. ANTON SMEDSHAUG
Daglig leder i Agri Analyse

I SLUTTEN av januar kom den nordiske banken Nordea ut med en oppsiktsvekkende gjennomgang av gjelden i de nordiske land. Dette kan tolkes som en advarsel om at Norge og Sverige også kan gå mot boligprisfall, slik danskene gjorde da finanskrisen slo inn, og forbruket stupte parallelt. Akkurat som «Festen i Vesten» har vært over en stund for vanlige folk i andre land, kan den være i ferd med å stagnere også for de to skandinaviske unntakslandene.

SVERIGE OG Norge har ikke hatt et fall i boligprisene tilsvarende Danmark eller utflating tilsvarende Finland, men nå blinker varselampen, ifølge Nordea. I både Norge og Sverige har boligprisene tredoblet seg bare i perioden 2000-2018, mens Finland og Danmark ligger vesentlig lavere med i underkant av dobling. For Danmarks del skyldes dette et sterkt fall fra 2008-12. Men ikke nok med det. Norge har den høyeste økning i gjeld i forhold til disponibel inntekt på 40 prosent fra 2005, mens svenskene har økt med 30 prosent. I Danmark derimot, har det i perioden ikke vært samlet gjeldsvekst, grunn sterk økning tidlig i perioden opp til 330 prosent, mens det nå har falt tilbake til 280 prosent. En slik reduksjon betyr også at forbruket i Danmark har falt med flere prosent i forhold til BNP. Så mens danskene nedbetaler gjeld, øker den hos nordmenn og svensker. Nordmenns gjeld i forhold til inntekt er om lag 240 prosent, og det jobbes hardt med å ta danskene igjen.

GJELDSVEKSTEN I Norge og Sverige ligger nå på rundt 6 prosent i året, et godt stykke over Danmark på 2 prosent. Med en

SENTRUMSHANDEL: Høy gjeld blant forbrukerne og mer netthandel utfordrer mange byers aktivitet i sentrum, skriver Chr. Anton Smedshaug.

TORBjørn OLSEN

samlet gjeld på 3 400 mrd. i husholdningene i Norge gir 6 prosent i året ca. 200 mrd. ekstra inn i økonomien.

Nordea lager scenarier med mulige nasjonale prisfall på nær 20 prosent i Sverige og 12 prosent i Norge fram til 2020. Dette vil lede til at forbruksveksten faller, i tillegg til at boligsektoren stopper opp.

ET FORBRUKSFALL vil være særlig merkbart for detaljhandelen, en stor arbeidsgiver, som allerede sliter sterkt. I Norge har kjeder som Rafens, Åhlens PM Mote, Days like this og Habitat blitt borte, mens butikken knyttet til Enklere Liv, Toys R Us og Til bords er nedskalert.

At slike butikker legges ned betyr at også næringsseiendom og lagre vil falle i pris. Dermed risikerer vi at bysentrum forfaller.

BOLIGPRISER STÅR i forhold til etterspørselen, og mye tyder på at den vil falle framover. Nå er innvandringen knyttet til asylordningen sterkt fallende, med ca. 2 500 ankomster i fjor. EU-landene i Øst-Europa har hatt lave fødselstall lenge, og er gått tom for billig flyttevillig arbeidskraft, og de trenger folke for å drifte sine egne samfunn. Nettoinnvandringen til Norge er nå nede i om lag 20 000 personer i året, som er over en halvering fra toppen i 2012. Men fortsatt langt høyere enn på 1980- og 1990-tallet, da den lå på mellom fem og ti tu-

sen i året. Nettoinnvandringen og etterspørselen etter bl.a. boliger kan falle ytterligere om innvandringen faller tilbake til et historisk etterkrigsnivå.

Interessant nok ligger Danmark, Nederland, Norge og Sverige på de fire høyeste plassene på verdenstoppen i gjeld i forhold til inntekt.

VÅRE NORDISKE velferdsstater skaper altså forgjeldede folk, oppblåste boligpriser, overfokus på eiendom og for Norges del - underinvestering i industri.

Før eller siden må gjelden betales tilbake, og da med et redusert produksjonsapparat og en økonomi smurt av lettjente penger og med større forskjeller. Det er åpenbart at også vårt skatte- og avgiftssystem må gjennomgå for å fremme investering framfor forgjelding, og ha lavere avgiftsbelastning og heller mer betaling over skatteseddelen, for å sikre bedre utjevning. Økte bompenger er et eksempel på avgift som rammer hardest de som tjener minst, og som ytterligere kan bidra til å senke forbruket.

NORDEAS MAKROFORTELLING viser at vi må følge med framover, selv om Norge har en stor finansformue vi kan bruke av ved et økonomisk tilbakeslag. I så fall er det bare å håpe at oljeprisen holder seg. Videre kan bruken av oljepenger økes og vår overgang fra konge- til sjeikdomme kan bli fullført.